

یکی از کلاس‌های مدرسه باید باغچه باشد

«باید دانش‌آموزان در مدرسه با طبیعت انس بگیرند، حتی باید یکی از کلاس‌های مدرسه باغچه باشد.» این جملات، تأکید وزیر آموزش و پرورش است که در مراسم روز جهانی کودک به آن اشاره کرد.

سیدمحمد بطحایی در همان مراسم از مدیران وزارتخانه‌اش

هم کلاسی با طبیعت

نیم‌روز با بچه‌های مدرسه طبیعت

آبراهه‌ای کج و کوله از وسط تپه‌ای ماسه‌ای می‌گذرد و در کنار آبراهه، بچه‌ها چند بیلچه رنگی را رها کرده‌اند تا چاشت نیم‌روز بخورند. اما آرش دل‌کنسدن از جایی که نشسته را ندارد. بی‌توجه به بقیه بچه‌ها، انگشت‌های تپل و کوچکش را به‌زحمت دور دسته بیلچه گره می‌کند تا ماسه‌ها را کنار بزند و از تل خاک باغچه جاده‌ای بسازد. آرش از بچه‌های مدرسه طبیعت است. کمی آن‌طرف‌تر پسر بچه‌ای دیگر به جاده آرش چشم دوخته و بعد دست به کار می‌شود برای ساختن جاده خودش.

● قوانین مدرسه طبیعت

درست کردن وسایل بازی با خاک و چوب، از کارهای همیشگی بچه‌های مدرسه طبیعت است. مشهد پیشگام ایجاد مدارس طبیعت در کشور بوده و اکنون سه مدرسه طبیعت ثابت و یک مدرسه سیار در این شهر فعالیت می‌کنند و تعدادی از کودکان ۳ تا ۱۲ ساله مشغول به بازی در روز در هفته را به اختیار خود و خواست والدینشان در سه مدرسه ثابت و یک مدرسه سیار می‌گذرانند. این مدرسه‌ها قوانین خاص خودشان را دارند. مهم‌ترین این است که بچه‌ها چه مدرسه با عناصر طبیعی که در محیط وجود دارد، برای خودشان بازی طراحی کنند. به قول مربیان این مدرسه، قرار نیست مربی به بچه‌ها بگوید که چه کاری انجام دهند یا دور بچه‌ها را با وسایل بازی و جورچین پر کنند. اینجا خود بچه‌ها باید از ذهنشان استفاده کنند تا بتوانند چیزی را برای بازی خلق کنند؛ مثلاً میان علفزار و درختچه‌ها دنبال گنج باشند یا آنکه وسط مزرعه بذر کدو بکارند و آب بدهند و مراقبت کنند تا رشد کنند.

● خلایق‌های بچه‌ها دهه شصتی به یکی از این مدرسه‌ها رفتیم. مهر داد، از «تسهیلگران» مدرسه است. تعریف او از عنوان تسهیلگری برمی‌گردد به همان ویژگی خاص این مدرسه؛ اینکه در این مدرسه مربی و معلمی وجود ندارد، چون قرار نیست به بچه‌ها آموزش داده شود.

یک بام و دو هوای مسئولان در برابر مدارس طبیعت

واکنش مسئولان در برابر مدارس طبیعت، نه تأیید است، نه دستوری برای جمع‌آوری این مدارس. مدیر کل محیط زیست خراسان رضوی، می‌گوید: شکل‌گیری مدارس طبیعت به تأیید محیط زیست رسیده است. توجیهی حتی می‌گوید که «این مدارس همان موتور محرک برای آشنی بچه‌ها و نسل‌های آینده با طبیعت است.» اما وی نهاد متبوع خود را از ارائه مجوز و نظارت میرا می‌کند و می‌گوید: مدرسه طبیعت چون عنوان «مدرسه» دارد، این اقدامات در حیطه آموزش و پرورش است. او البته مخالف این مدارس نیست و در ادامه بیان می‌کند: کودکان امروز هیچ نزدیکی با طبیعت ندارند. از حیوانات حتی حیوانات اهلی مانند مرغ و خروس گریزان‌اند. شاید اگر بگوییم برخی از پدرها و مادرهای نسل فعلی، طبیعت‌ستیز هستند، بیراهه نگفته باشیم.

خواسته بود که به سمت مدارس شاداب حرکت کنند. او در این‌باره گفته بود: در مدرسه، به‌ویژه در دوران ابتدایی باید محیط‌های یادگیری را سرزنده‌تر و شاداب‌تر بسازیم. بچه‌ها در مدرسه باید بازی را بیاموزند و در کنار بازی کردن آموزش

ببینند.

وزیر آموزش و پرورش تأکید کرده بود: نبود نشاط، یکی از مشکلات ما در مدارس امروز است. محیط‌های مدرسه باید به محیط زندگی شبیه باشند. برای مثال باید یکی

از کلاس‌های مدرسه‌ها باغچه باشد تا دانش‌آموزان در مدرسه با طبیعت انس بگیرند، با این حال مدرسه‌ها از این ویژگی بی‌بهره‌اند. این انتظار را که بچه‌ها مثل یک بزرگ‌سال رفتار کنند، وزیر آموزش و پرورش به‌عنوان نخستین خطای تربیتی دانسته و گفته بود: این نوع نگاه باعث ایجاد یک محیط خشک می‌شود.

حسن‌حسین شریعت‌اشعوراز

این حیوانات می‌روند. همان‌طور که حرف‌هایش را می‌زند، از کنار یک مزرعه کدو سبز عبور می‌کنیم. مهرداد می‌گوید: این کدوها و مزرعه، حاصل دسترنج بچه‌های مدرسه است. اینجا نازنین، یک مرغ قهوه‌ای در آغوش دارد و روی سکوی کنار حصار چوبی نشسته است. با دستش مرغ را نوازش می‌کند. مرغ هم در هوای بلاتکلیف پاییز روی پاهای نازنین چرت می‌زند. مهرداد آشنی با حیوانات را یکی از سرفصل‌های مدرسه طبیعتی عنوان می‌کند و می‌گوید: شاید جالب باشد که به شما بگویم وقتی بچه‌ها تازه وارد این مدرسه شدند، از آن‌ها خواستیم تصویر یک مرغ بکشند. تصویری که بچه‌ها از مرغ کشیدند، تصویر یک مرغ سرخ‌شده بود! آن‌ها مرغ را با این شکل شناخته‌اند، شکلی که همیشه سر سرفه می‌بینند! البته نمی‌توان از بچه‌ها گله‌ای کرد، چون در خانه‌های آپارتمانی، کسی مرغ نگه نمی‌دارد که بچه‌ها از نزدیک دیده باشند. او ادامه می‌دهد: بچه‌های جدید که وارد مدرسه می‌شوند، از مرغ می‌ترسند. حتی بعضی بچه‌ها به‌ویژه دخترها وقتی تازه وارد مدرسه می‌شوند، از ترس پشت تسهیلگران قایم می‌شوند.

● آشتی با مطلقات خدا با عبور از حصار، سنگ سپاه پاکوتاه پشمالو به‌سرعت طرف ما می‌آید. دور ما می‌چرخد. مهرداد فوری می‌گوید: اگر قرار است پدرها و مادرهای نسل آینده، حافظان طبیعت باشند، باید آموزش را از همین نسل خردسال و کودک شروع کنیم. پس این اقدام مدارس طبیعت درخور توجه است و البته در کنار تأیید فعالیت این مدارس، یک قید و شرط نیز مطرح می‌کند و می‌افزاید: کلیت این مدارس تأیید شده است، اما نباید دلیلی برای نادیده گرفتن ساز و کارهای قانونی و نظارت بر عملکرد این مدارس باشد. باید عملکرد این مدارس نظیر اردوهای تفریحی و نوع فضای آموزشی تحت نظارت باشد.

● خانه درختی میان شاخه‌های تنومند درخت توت مدرسه، خانه درختی درست کرده‌اند. خانه درختی بچه‌ها دست‌کمی از خانه

● نقشه گنج مدرسه انتهای باغ مدرسه طبیعت، علفزاری طبیعی است. باد پاییزی تکانه به علف‌ها می‌دهد. سکوت انتهای باغ با صدایی می‌شکند: پیدات کردم. پسر بچه‌ای شش‌ساله با عینکی گرد، ناگهان از وسط علفزار بلند می‌شود. فقط سرش میان علف‌ها پیداست. پیراهن دوستش را می‌گیرد و او را از میان علف‌ها بیرون می‌کشد؛ «شک‌شک... نقشه گنج را بده...! الان من رئیس...» با دادن یک چوب که درش یک نوار پیچیده شده است، نقشه گنج و ریاست میان پسرها جابه‌جا می‌شود. سروصدای پسرها، سکوت علفزار را می‌شکند.

● تأیید نمی‌کنیم دبیر شورای نظارت و کارشناس مسئول مدارس و مراکز غیرانتفاعی استان در پاسخ به چگونگی نظارت بر مدارس طبیعت می‌گوید: ما مجوز ن داده‌ایم که نظارت

شماره ۷

روزنامه شهرامید ورزشکی

۲۷ شنبه ۳۰ مهر ۱۳۹۷ شماره ۲۲۲۲

۷۰ سالگی

عبدالرشید

تعداد دانش‌آموزانی که بتوانند بخش عمده‌ای از روز خود را در مدرسه به‌دنبال مارمولک‌ها و سمندرها بگذرانند یا گرمی را از درون خاک بیرون بکشند، زیاد نیست. براساس اعلامیه «تفلیس» که از سوی یونسکو به تصویب رسیده است، «هدف از آموزش‌های محیط‌زیستی، کمک به اشخاص و جوامع برای کسب دانش، ارزش‌ها، رویکردها و مهارت‌هایی کاربردی و مؤثر است، به‌گونه‌ای که مشکلات محیط‌زیستی حل شوند و در مدیریت آن اثرگذار باشند.» کشورهای پیشرو در آموزش کودکان تلاش می‌کنند خود را به این شعار نزدیک کنند و با راه‌اندازی مدارس طبیعت و آموزش‌های محیط‌زیستی، دانش‌آموزان را به‌طور ویژه با طبیعت همراه می‌کنند.

● انگلستان؛ طبیعت وارد مدارس می‌شود

شاگردان ابتدایی مدرسه «اولین کامیونیتی» در مرسی ساید انگلستان، هر ساله با پایان فصل زمستان با یک مأموریت ویژه وارد مدرسه می‌شوند: شمارش و ضبط تعداد گونه‌های مختلف پرندگان در محیط مدرسه. این چالش در واقع بخشی از پروژه «تماشای پرندگان مدارس بزرگ» است؛ رویدادی که ۷۳ هزار دانش‌آموز و معلم در سال ۲۰۱۷ در آن مشارکت داشتند.

اما شپرد، خبرنگار روزنامه گاردین، در گزارشی با عنوان «عشق کودکان به حیات‌وحش؛ طبیعت وارد مدارس می‌شود» به وضعیت مدارس طبیعت در انگلستان پرداخته است: «۲۰ سال پیش، گوشه‌ای بدون استفاده از حیاط مدرسه به یک باغ تبدیل شد. از آن زمان تاکنون توجه شاگردان به گونه‌های مختلفی از پرندگان جلب شده است. علاوه بر این، آن‌ها در این فضا، بذر گیاهان وحشی کاشته‌اند، بخشی را به سبزی‌ها اختصاص داده‌اند، لانه‌هایی برای پرندگان ساخته‌اند و موضوعاتی را درباره تنوع زیستی فراگرفتند.»

گاردین به نقل از آلانا کاما، مدیر این برنامه، می‌نویسد: «تنوع زیستی بنیان همه چیز است، به‌خصوص کودکان در مناطق شهری درک درستی از چرخه‌های زندگی ندارند و نمی‌توانند بین آنچه در باغچه‌ها یا زمین کشاورزی مشاهده می‌کنند و آنچه در سوپرمارکت می‌بینند، تفاوت قائل شوند. باید به آن‌ها نشان دهیم کمترین تغییرات در باغچه آن‌ها، اثر بزرگی بر محیط‌زیست خواهد گذاشت.»

● فنلاند؛ آموزش اجباری طبیعت

در فهرستی که مجمع جهانی اقتصاد از بهترین نظام‌های آموزشی جهان ارائه می‌کند، فنلاند در سال‌های بیایی در مقام اول قرار گرفته است. روزنامه ایندپندنت در گزارشی با اشاره به جایگاه اول فنلاند در نظام‌های آموزشی می‌نویسد: «در فنلاند همه دانش‌آموزان بدون توجه به مهارت‌های خود در یک کلاس مشترک درس می‌خوانند که در نتیجه آن، کمترین فاصله میان ضعیف‌ترین و قوی‌ترین دانش‌آموزان در جهان، متعلق به این کشور است. مدارس فنلاند تکالیف بسیار کمی به دانش‌آموزان می‌دهند و تنها یک آزمون اجباری در شانزده‌سالگی از آن‌ها اخذ می‌شود.» اما در این نظام آموزشی متعالی، مدارس طبیعت چه جایگاهی دارند؟

فنلاند برای تشویق آموزش‌های محیط‌زیستی، یک برنامه ملی پایه‌گذاری کرده است. استادان دانشگاه‌های «اولو» و «یواس‌کیلا»ی فنلاند، در نشریه «محیط‌زیست و آموزش علمی» به وضعیت

پدیده در حال گسترش «مدرسه طبیعت» در جهان

فلسفه آموزش گل‌بازی

مدارس طبیعت و آموزش‌های محیط‌زیستی این کشور می‌پردازند. در مدارس ابتدایی و سال‌های اول مقطع متوسطه (دانش‌آموزان ۷ تا ۱۶ سال) شعار این برنامه «مسئولیت در برابر محیط‌زیست، سلامت و فردای پایدار» است. در اجرای این برنامه، دانش‌آموزان باید ضمن درک نیازهای حوزه سلامت انسان، با اهمیت حفظ محیط‌زیست آشنا شوند و رابطه میان این دو را درک کنند. مشاهده عواقب تغییرات در محیط‌زیست، تلاش برای ارتقای سطح سلامت انسان از طریق محیط‌زیست و ارزشیابی تأثیر اقدامات روزانه بر توسعه پایدار، از اهداف این طرح است. در سال‌های بالاتر (دانش‌آموزان ۱۶ تا ۱۸ سال)، شعار، «توسعه پایدار» است. مدارس در این سال‌ها باید دانش‌آموزان را به دنبال کردن سبک زندگی پایدار و اقدام در این جهت تشویق کنند. همچنین دانش‌آموزان باید با چالش‌های توسعه پایدار از دیدگاه‌های مختلف آشنا شوند.

اولین اردوهای طبیعت‌گردی در دهه ۱۹۵۰ در فنلاند فعال شد. در آن زمان، این اردوها بخشی از برنامه‌های غیررسمی مدارس بودند، اما به تدریج و در دهه ۱۹۷۰ به یکی از برنامه‌های رسمی مدارس تبدیل شدند. اولین مدرسه طبیعت در فنلاند به‌طور رسمی در ۱۹۸۶ آغاز به کار کرد و به تدریج تعداد آن‌ها افزایش یافت.

● برنامه‌های مرتبط با طبیعت در همه سطوح و همه مدارس فنلاند اجباری است یا دست کم به‌عنوان بخشی از برنامه‌های فوق‌برنامه پس از ساعات اصلی برگزار می‌شود.

● آمریکا؛ مهد کودک طبیعت

اگرچه آمریکا از لحاظ نظام آموزشی در بین ۱۰ کشور برتر قرار نمی‌گیرد، برخی از مراکز این کشور حتی در سال‌های پیش از ورود به مدرسه، توجه ویژه‌ای به آموزش‌های محیط‌زیستی دارند. نشریه آتلانتیک پیش‌دستانی ارون در مرلند را سوزه گزارش خود قرار داده است. کودکان حتی پیش از ورود رسمی به مدرسه و در سنین ۳ تا ۵ سال، وارد این مرکز می‌شوند و در طبیعت ۸۰۰ ساعت کار می‌کنند. این مدرسه خانه ۷۰ حیوان مختلف است. بچه‌های این مرکز در اردوهای روزانه به درون طبیعت می‌روند و در کنار مشاهده دقیق پیرامون خود، از نزدیک با آبیان و پرندگان مسیر آشنا می‌شوند. همچنین برنامه‌های دیگری با عنوان «رویاپردازان جنگ» و «دوستان زمین» در این مرکز برگزار می‌شود.

کاتر ویلیامز، نویسنده این گزارش، که خود از پژوهشگران حوزه آموزش است، مدارس طبیعت را واکنشی در برابر توسعه فناوری می‌داند و در ادامه به کتابی با عنوان «آخرین کودک در جنگل» نوشته ریچارد لو اشاره می‌کند. کتاب که به زندگی احاطه‌شده توسط فناوری نگاه انتقادی دارد، به‌سرعت با نقدهای بسیار مثبتی روبه‌رو شد و مورد توجه مدیران و برنامه‌ریزان آموزشی قرار گرفت؛ «لسو و همکارانش معتقدند برنامه‌های آموزشی زودنگامی مانند این، پاسخی به چالش‌های کودکان در این حوزه است. براساس این نظریات، کودکی که از استرس رنج می‌برد، الزاماً به دارو نیاز ندارد. کودکی را که تمرکز ندارد، نمی‌توان با برنامه‌های کامپیوتری درمان کرد. آنچه آن‌ها نیاز دارند، حضور در طبیعت است. کودکان در طبیعت، مانند هر موجود دیگری، به‌طور ارگانیک رشد خواهند کرد. آن‌ها با جست‌وجو و روبه‌رو شدن با اکتوسیستم‌های پیچیده، خلاقیت را فرامی‌گیرند.»

تملک اراضی برای بازگشایی خیابان‌ها و میادین

با هزینه ۲۱۰ میلیارد تومان

یک سال پس از انتخاب شما